

## Maa- ja metsätalousvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin sopimuksen hyväksymisestä ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

**Ympäristövaliokunnalle**

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle Pariisin sopimuksen hyväksymisestä ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 200/2016 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava ympäristövaliokunnalle.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Tuija Talsi, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Matti Kahra, maa- ja metsätalousministeriö
- asiantuntija Satu-Marja Tenhiälä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen ympäristökeskus

### VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Pariisissa joulukuussa vuonna 2015 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopuitesopimuksen alaisen Pariisin sopimuksen. Sopimuksen tavoitteena on pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle 2 °C:ssa suhteessa esiteolliseen aikaan, pyrkien toimiin, joilla lämpeneminen saataisiin rajattua alle 1,5 °C:een, parantaa sopeutumiskykyä ilmastomuutoksen haittavaikutuksiin ja muuttuvaan ilmastoon sekä suunnata rahoitusvirtoja kohti vähähiilistä kehityskulkua, vaarantamatta ruokaturvaa. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että sopimukseen on myös sisällytetty ihmiskunnan kannalta täysin välttämätön alueellisesta ja globaalista ruokaturvasta huolehtiminen.

Valiokunta pitää välttämättömänä ilmastopuitesopimuksen nopeaa ratifiointia ja painottaa tarvetta hillitä ilmastomuutosta globaalisti ja sopeutua siihen. Pariisin sopimus on myönteinen alku maail-

## Valiokunnan lausunto MmVL 13/2016 vp

manlaajuisille päästövähennystoimille, ja sopimuksen kattava ratifiointi on tärkeää päästöjen vähentämiseksi maailmanlaajuisesti. Päästöjen vähentämisen osalta ilmastopimuksen tavoite on taittaa globaalien kasvihuonekaasupäästöjen huippu mahdollisimman nopeasti ja vähentää päästöjä nopeasti sen jälkeen siten, että ihmisen aikaansaamat kasvihuonekaasujen päästöt ja nielut ovat tasapainossa tämän vuosisadan jälkipuoliskolla.

Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseksi osapuolilta odotetaan lisääntyviä toimia kasvihuonekaasupäästöjensä hillitsemiseksi. Nykyiset ilmastotoimet eivät ole riittäviä maapallon keskilämpötilan nousun pysäyttämiseksi selvästi alle 2 °C:een, saati rajoittamaan lämpötilan nousu 1,5 °C:een. Tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet pyrkivät saavuttamaan maailmanlaajuisen kasvihuonekaasupäästöjen huipun mahdollisimman pian ja vähentämään päästöjä nopeasti sen jälkeen siten, että ihmistoiminnan aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt ja kasvihuonekaasujen nielut ovat tasapainossa tämän vuosisadan jälkipuoliskolla.

Valtioiden varsin kattava osallistuminen ilmastopimukseen ei kuitenkaan vielä tässä vaiheessa käytännössä johda globaalien velvoitteiden yhteismitallisuuteen. Valiokunta korostaa, että EU:n tulee käyttää aktiivista ilmastodiplomatiaa, jotta suurten päästäjämaiden velvoitteet nousevat samalle tasolle EU:n kanssa. Pariisin sopimuksen myötä tulee myös tehokkaasti edistää kansainvälisen päästökauppajärjestelmän syntymistä. Maailmanlaajuisesti yhtenevät velvoitteet ja yhteinen päästöhinta ovat edellytyksinä tasapuolisemmille kilpailuolosuhteille eri puolilla maailmaa. Muutokset eivät kuitenkaan tapahdu maailmanmarkkinoilla nopeasti, minkä vuoksi EU:n tulee toistaiseksi jatkaa hiilivuotoa estäviä tukitoimia päästökaupasektorilla. Valiokunta painottaa sitä, että voimakkaasti päästöjään vähentänyt ja toimintojaan tehostanut suomalainen teollisuus ja erityisesti metsäteollisuus pärjää tasapuolisessa globaalissa kilpailussa, kun hiilivuotoriski torjutaan jatkossa.

Pariisin sopimuksen johdannossa tunnustetaan ruoantuotannon ja globaalin ruokaturvan merkitys ja ruokajärjestelmän erityinen haavoittuvuus ilmastomuutoksen negatiivisille vaikutuksille. Valiokunta pitää keskeisenä ilmastomuutoksen hillitsemiseen liittyvien toimien suunnittelemista ja toteuttamista niin, etteivät ne vaaranna huoltovarmuuden kannalta täysin välttämätöntä kotimaista ruoan tuotantoa tai heikennä globaalia ruokaturvaa.

Valiokunta toteaa, että Pariisin sopimuksella osapuolet sitoutuvat itse määrittelemiensä päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen. EU:n Pariisin sopimuksen alla antama jäsenvaltiokohtaisesti määritetty panos ja siinä asetettu vähintään -40 prosentin päästövähennys vuoteen 2030 mennessä (verrattuna vuoden 1990 tilanteeseen) tullaan saattamaan voimaan erillisellä lainsäädännöllä. Pariisin sopimukseen sitoutumisen ja sopimuksen kansainvälisen voimaantulon jälkeen EU ja sen jäsenvaltiot, Suomi mukaan lukien, ovat yhdessä vastuussa EU:n yhteisen päästövähennystavoitteensa saavuttamisesta. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä komission antamaan asetusehdotukseen LULUCF-sektorilla aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen ja -poistumien sisällyttämisestä EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan puitteisiin sekä ns. taakanjakoasetusehdotukseen, joka koskee jäsenvaltioiden välistä taakanjakoa EU:n yhteisestä päästövähennystavoitteesta päästökaupan ulkopuolella. Valiokunta ilmaisee vakavan huolensa siitä, että Suomen kaltainen metsien hiilinieluilla merkittävän ilmastohyödyn tuottava maa saisi esitettyjen epätasapainoisten laskentasääntöjen takia ylimääräisen päästövähennystaakan taakanjakosektorilla. Valiokunta korostaa, että esitystä tulee muuttaa asian jatkovalmistelussa siten, että siinä huomioi-

## Valiokunnan lausunto MmVL 13/2016 vp

daan paremmin se luonnontieteellinen tosiasia, että metsät säilyvät nieluna aina, jos niiden käyttö on pienempää kuin niiden kasvu. Asian päättäminen komission esittämien laskelmien perusteella aiheuttaisi vakavat vaikutukset metsien hyödyntämiseen ja siten maamme kansantalouteen.

Suomen päästövähennysmahdollisuudet nojaavat vahvasti lisääntyvään ja monipuoliseen puunkäyttöön. Metsien tilinpito- ja laskentasäännöt on EU:ssa kokonaisuudessaan suunniteltava ja toteutettava siten, että säännöt ovat tasapuoliset ja kannustavat metsien hiilinielun ylläpitoon, mutta eivät kohtuuttomasti rajoita kestävä metsätalouden toimintaedellytyksiä. Suunniteltavan sääntelyn toimeenpanon tulee olla myös selkeästi ja yksinkertaisesti toteutettavissa. Valiokunta pitää välttämättömänä EU:n LULUCF -sektoria ja taakanjakoa koskevien ratkaisujen tekemistä siten, että Suomen kunnianhimoiset biotaloustavoitteet mahdollistetaan ja järjestelmä kannustaa kestävä metsien kasvatukseen ja uudistamiseen. Valiokunta painottaa sitä, että metsien kasvua ja hoitoa tehostamalla voidaan samanaikaisesti sekä lisätä puun ja puutuotteiden käyttöä että kasvattaa metsien hiilivarastoa.

### VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

*että ympäristövaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 19.10.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk  
jäsen Markku Eestilä kok  
jäsen Pertti Hakanen kesk  
jäsen Teuvo Hakkarainen ps  
jäsen Lasse Hautala kesk  
jäsen Anne Kalmari kesk  
jäsen Johanna Karimäki vihr  
jäsen Susanna Koski kok  
jäsen Kari Kulmala ps  
jäsen Jari Myllykoski vas  
jäsen Mats Nylund r  
jäsen Tytti Tuppurainen sd  
jäsen Harry Wallin sd  
jäsen Eerikki Viljanen kesk  
varajäsen Mikko Kärnä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jaakko Autio

## Valiokunnan lausunto MmVL 13/2016 vp

### Eriävä mielipide 1

#### Perustelut

Pariisin sopimus on historiallinen onnistuminen kansainväliseltä yhteisöltä. Sopimuksen myötä kaikkien maiden tulee leikata päästöjään aiempaa kunnianhimoisemmin. EU hyväksyi omalta osaltaan sopimuksen, ja sopimus sai riittävän tuen ja astuu näin ollen voimaan.

Suomen on muiden maiden rinnalla tehtävä kaikkensa, jotta Pariisin tavoitteet saavutetaan. On tärkeää, että valiokunta pitää lausuntoluonnoksessaan välttämättömänä ilmastopoliittisen nopeaa ratifiointia ja painottaa tarvetta hillitä ilmastomuutosta globaalisti ja sopeutua siihen. Valitettavasti EU:n tämänhetkiset päästövähennystavoitteet kuitenkin eivät tule riittämään, vaan niitä tullessa mitä todennäköisimmin kiristämään jo ensimmäisessä arvioinnissa vuonna 2018.

#### *Hiilivuoto*

Valiokunta on korostanut lausuntoluonnoksessaan huoltaan päästösopimuksien vaikutuksesta hiilivuotoriskin lisääntymiseen ja on huolissaan sen mahdollisista vaikutuksista teollisuudelle ja varsinkin metsäteollisuudelle. Kansainvälinen tutkimus ei pääsääntöisesti kuitenkaan tue näkemystä, että ilmastopoliittikalla tai erityisesti päästökaupalla olisi ollut erityisen haitallisia vaikutuksia säädeltyjen yritysten kilpailukykyyn verrattuna säätelyn ulkopuolisiin yrityksiin. Tämä selviää myös VATT:n vuonna 2014 valmistuneessa tutkimuksessa.

Ilmastopoliittikan toimeenpano voi tuoda myös mukanaan uusia kasvumahdollisuuksia, kuten matalapäästöisen ja -hiilisen tuotantoteknologian markkinat. Uusimpien tutkimusten perusteella ilmastopoliittikalla on positiivinen vaikutus matalahiilisen teknologian kehitykseen. Kansantalous, jolla on suhteellinen etu tällaisen teknologian tuotannossa, voi hyötyä kiristyvästä ilmastopoliitikasta.

#### *Taakanjako (LULUCF)*

Valiokunta on lausuntoluonnoksessaan ottanut voimakkaasti kantaa LULUCF-sektorin joustojen käyttöönoton puolesta taakanjaossa. Valiokunta on huolissaan, että Suomen metsätalouden kannalta EU:n kaavailemien joustokeinojen mittaluokan riittämättömyys LULUCF-sektorin ja taakanjaon välillä vaikeuttaa Suomen biotaloustavoitteiden saavuttamista.

Komission esittämät LULUCF-sektorin laskentasäännöt ovat kohtalaiset, ja niillä voidaan varmistaa, ettei vuosittaisen hiilinielun koko pienene kohtuuttomasti. Esitys kannustaa kestävään metsä- ja biotalouteen, sillä se pyrkii varmistamaan nieluvaikutuksen pysymisen historiallisesti samalla tasolla kuin aiemmin. Lisäksi suuret joustomahdollisuudet taakanjakosektorin ja maankäyttösektorin välillä olisivat ilmastopoliittisesti kestävämpiä, ja ne heikentävät EU:n päästövähennystavoitteiden kunnianhimon tasoa. Mahdollisuus saada uudelleenmetsityksestä päästöoikeuksia, joita voisi hyödyntää taakanjakosektorilla, on kestävä myös luonnon monimuotoisuuden kannalta.

## **Valiokunnan lausunto MmVL 13/2016 vp**

Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsäsektori eli LULUCF-sektori tullaan sisällyttämään EU:n päästövähennystavoitteisiin vuodesta 2020 eteenpäin. Tämä on positiivista, sillä sektorin sisällyttäminen ilmastopoliittiseen kehikkoon mahdollistaa päästövähennystavoitteiden noston kokonaisuutena. Metsienkäytön vertailutason määrittelyssä tulee huomioida maankäytön aiheuttamat todelliset ilmastovaikutukset. Jäsenmaiden ei tule voida asettaa vertailutasoja kansallisesti ilman ulkopuolista arviointia hiilinielun todellisesta kehityksestä.

EU:n ilmasto- ja energiapolitiikka voi olla uskottavaa vain, jos siinä verrataan nykytilanteen ilmastovaikutusta tulevaisuuden ilmastovaikutukseen.

### ***Mielipide***

Edellä olevan perusteella katson,

että ympäristövaliokunnan tulisi ottaa edellä oleva huomioon.

Helsingissä 19.10.2016

Johanna Karimäki vihr

## **Valiokunnan lausunto MmVL 13/2016 vp**

### **Eriävä mielipide 2**

#### **Perustelut**

Eduskunta on nyt hyväksymässä Pariisin ilmastopimusta. Käsittely tehdään nopeaan tahtiin, jotta Suomi voi ratifioida sopimuksen ennen ensimmäistä osapuolikokousta Marrakechissa marraskuun alussa. Pariisin ilmastopimus on historiallinen osoitus kansainvälisen yhteisön yksimielisyydestä ilmastohaasteen edessä. On hienoa, että Suomi ja EU ovat mukana heti sopimuksen alusta lähtien. Yhdyn näiltä osin valiokunnan lausuntoon.

EU:n tavoitteet ja keinot päästövähennysten toteuttamiseksi käsitellään eduskunnassa erikseen. Parhaillaan käsittelyssä ovat U-kirjelmät taakanjako- ja maankäyttösektoreiden osalta. Niihin liittyvät kysymykset tulee käsitellä ja hyväksyä Pariisin ilmastopimuksesta erillisinä. EU:n LU-LUCF -sektoria ja taakanjakoa koskevat ratkaisut on tehtävä luonnontieteellisin perustein. Ratkaisun pitää mahdollistaa Suomen biotaloustavoitteet, jotka perustuvat metsien kestäväan kasvuun ja uudistamiseen, metsien hiilivarasto huomioiden.

#### ***Mielipide***

Edellä olevan perusteella katson,

että ympäristövaliokunnan tulisi ottaa edellä oleva huomioon.

Helsingissä 19.10.2016

Jari Myllykoski vas